

MINDSZENT-SZEGVÁR

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ
HIVATAL

Diamant Manó nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

és

VIDEKE.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 3ft — kr.
Félévre 1ft 50 kr.
Negyedévre — 75 kr.

Hirdetések jutányosan felvételnek

Csongrádvármegye építkezési szabályrendelete.

I.

E szabályrendelet megalkotásakor teljesen megfeledeztek községünkről, annak létérdekéről, mely ez által alapjában meg van támadva. Megfeledeztek arról, hogy községünk lakosságának éppen a legszegényebb munkás-osztály, halászok és szegény iparosok képezik zömét. Igaz, hogy legtöbbször van egy házacskája, a mely összes vagyonát is képezi. Vannak ismét sok oly szegény emberek, kiknek csak a pusztas házhelyük van meg, ezek arra számítottak, hogy úgy, mint eddig gyakorlatban volt, télen levágja a gatz, haza takarítja, tavasszal a falát felveri és felépített szerény hajlékát. Véget vetett azonban ennek e szabályrendelet, és annak hatályba lépte óta községünkben nem épít senki, mert nem képes annak szerény vagyoni viszonyai folytán megfelelni. Nincs e szegény kubikos, halász és még szegényebb iparosnak pénze sem téglára, sem zsiudelyre, az előirt tetőfákra, de nem képes még a meghatározott magas falhoz a vályog természetesen már, az ily építkezéshez szükséges építő-mester költségeit sem fedezni.

Hol voltak megyegyűlési képviselőink mikor e szabályrendeletet alkották? Miért nem tárták ott fel leplezetlenül viszonyainkat? Miért nem mondták meg azt, hogy e szabályrendelet egy évtized alatt romhalmazzá fogja, hanem is virágzó, de becsülettel küzdő községünket átváltoztatni? Mind e bajokhoz még hozzájárul azon valóban egyedül álló eset, hogy 12,000 lakost számláló községünkben nincs téglafal és ha már találkozna is elvéve egy olyan jobb módú építetű, ki a szabályrendeletben meghatározott módszerint birna is építtetni, az még arra nézve is majdnem a lehetetlenséggel határos, mert a szükséges téglanyagot helyben meg nem kaphatja, azt Szentese- vagy Vásárhelyről kellene ide hordatni, a mi tetemes fuhar költséggel járna, úgy, hogy a téglarendes ára megkétszereződne.

Községünk belterületén 1163 ház van és sokat mondok, midőn azt állítom, hogy ezek tulajdonosai közül 163 képes volna az előirt szabályok szerint építtetni, de ezeket már azon oknál fogva sem sujtja az építkezési rendszabály annyira, mert ők már akkor, midőn jelenlegi házaikat építették, azt szebben és jobb anyagból építtetni módjukban volt, azok tovább bírják és egyhamar nem is folyamodnak építési engedélyért.

A még hátralévő nagyobb részben dülő félben levő 1000 ház nagyobbára a nagyszék-, kis-utca, csucs- és mellék-utczákban vannak s ezen házak tulajdonosai vannak

arra kenyszerítve, hogy házaikat ujonnan felépítsék, átalakítsák, de ezen házak tulajdonosai azok a szegény emberek, akiknek nincs tehetségük a viszonyaikkal éppen nem számolt rendszabály szerint építtetni. Mi fog tehát mindezekből következni. Az, hogy tatarozni, foldozni fogja amíg lehet és aztán romba fognak egymásután házaik dőlni, azokat újra felépíttetni képessége nincs, az úgy marad és talán egy évtized leforgása alatt községünk háromnegyed része romokban fog heverni. Befog azonban több oly eset is következhetni, hogy népünk, amely szívósan ragaszkodik azon röghöz, hol ősei laktak, nem fogja azt saját jószántából elhagyni; építtetni fognak tehetségükhöz mérten mindaddig, míg az azt megtiltó hatósági közegekkel össze nem ütköznek, amely tény ugyan az illetőknek nem hogy hasznára, de sőt határozott kárára fog válni, mégis előre kiszámíthatatlan szerencsétlenségeknek lehetnek kuforrásai.

Bárki készítette és ayujtotta be e rendszabály javaslatát, az nem számolt le községünk rossz anyagi viszonyaival, de nem számolt vele a megye gyűlés sem, mely azt elfogadta, érvényre emeltette és ezzel a lehetetlent akarva, községünket a végényészet lejtőjére állította, amelyen az évről évre lejjebb és lejjebb fogna csuszni, míg e nagy igénykő község le nem tűnne a föld színéről, ha ugyan nem volna mód ezen a czélt tévesztett építkezési rendszabályaink reánk is vonatkozó részén változtatni.

A vasut-ügy.

Öszinte örömmel olvastuk a „Szentesi Lp“ 69-ik számában „az a vasut-építési terv“ czime alatt elmondottakat, mert ha a nyilatkozat öszinte — mi fölött kételkedni egyelőre nincs újabb okunk — így Szentese városát a jövő hó 1-én, 2-án H.-M.-Vásárhelyt tartandó vasutügyi értekezleten nem foglaland el ellentétes álláspontot a mindszent-szegvári kikötéssel szemben.

Hogy a békésmegyei lapok rokonszenvvel fogadták a tervet, az eszmét, az természetes. Rendkívül elfogultnak kell annak lenni, ki közügyekért lelkesedik, azokkal foglalkozik, hahogy egy új összeköttetés eszméje, terve nem lelkesíti, főleg, ha azon összeköttetés — előnyös.

Meglepő tehát a h.-m.-vásárhelyiek álláspontja ez ügyben, hisz ők ép azon helyzetben vannak az új összeköttetés tekintetében, mint minőben Mindszent-Szegvár a kérdéses vonal létesítése tárgyában.

Ha a szentesi összeköttetés kérdése, ügye eszik, H.-M.-Vásárhely előreláthatólag hosszú időre elzárta a lehetőségét újabb vonal nyithatására, Mindszent-Szegvár a szentes-h.-m.-vásárhelyi vonal által úgy szólván közvetlenül nem érintetvén, talán sohasem lesznek tényleges

vasuti állomások, mert a szárny vonalak építése ép úgy célszerűtlen, örök nyög, teher volna, mert oly személy, és áru forgalomról mely kifizetné a költségeket szó nincs, nem lehet!

Gondolják meg az illetők jól mit tesznek, határoznak, fontolják meg jól minő rendkívüli érdekekről van és lesz szó!

Ne a rut visszavonás, hanem az érdekek lehető összeegyeztetése, az ellentétek kiegyenlítése legyen a jelszó az érdekeltségi értekezleten „egyesült erővel“ föl a munkára és a siker nem fog elmaradni. Hervadhatlan érdemeket, babérokat vivnak ki azok, kik e vidék, e vármegye oly annyira fontos kérdésénél szem előtt tartandják a helyi és megyei érdekeket.

Hogyan keletkeznek a proletárok.

Ha pedig elfogultan itélik meg, nem áll jogukban később passzskodni gyermekük könnyelműsége vagy rosszassága miatt, viseljük meggondolatlan cselekvényük káros következményeit.

Nincs szándékom a tanuló ifjuság azon részét, kiben a könnyelműség rosszra hajlam meg van, pártfogásomba vagy védelembe fogadni, de nem menthetem fel a szülőket sem azon vádol, mely őket jogosan éri, midőn a tudományos pályára nem érett gyermeküket szülői kényszerrel arra ösztönözik, hogy tanulmányaiban lépést tartson azzal, kit az ég nagyobb szellemi tehetséggel áldott meg, és ki a tudományos pályára alkalmas és érett. És a helyett, hogy idejekorán elvonnák a tanulástól és képességének megfelelő pályára adnák, ellenkezőleg kényszerrel hatnak a gyermekre, mely kényszernek, mint a tapasztalat sajnos igazolja, a legtöbb esetben igen rossz eredménye szokott lenni.

Ezzel kifejttem, hogy a szülők mennyiben folynak be a proletarizmus fejlesztésére, vonja le minden szülő maga részére a helyes consequentiát és járjon a szerint, midőn gyermekének a tudományos irányban való neveléséről van szó.

Nunc venio ad fortissimum. Ezek a középiskolák. Nevetségesnek tűnik fel, hogy az iskolák, melyek a tudomány, művelődés és erkölcsiség gyupontjai, a proletarizmus terjesztésére is hassanak. És mégis — sajnos, de úgy van.

Köztudomásu, hogy a kath. és állami tanintézeteket kivéve, a fegyelem laza, a szigor nincs meg és valljuk be őszintén — tisztelet a kivételnek, hogy egy kis protekcióval elnézést és kegyelmet is lehet a tanuló részére megszerezni, mely kegyelemnek néha az ifju egész jövője és boldogsága esik áldozatul. Mert nyilvánvaló, hogy az ilyen grata persona kevés képességet sajátít el és azon kevés képességgel a felsőbb tanintézeteken, hol elnézésre nem számíthat, boldogulni nem tud és áldozatul esik a középiskolában élvezett protekciónak.

Végül nagyobb mértékben hat a proletarizmus fejlesztésére az anyagi vagyon hiánya.

A szülőknek egyedüli vágyuk gyermekük boldogsága és ezt minden körülmények között előmozdítani akarják. Kiteszik magukat a legnagyobb nélkülözésnek és nyomornak, hogy csak megszerezhessék gyermeküknek az existenciát, hogy az pályafolytatásában hátramaradást ne szenvedjen. És ha még ilyen körülmények között sem lehetséges, akkor esdekléssel fordulnak a gyermekhez oly célból, hogy az saját erejével szerezzék meg magának existenciáját. Ez legtöbb esetben meg is szerezte, de végeredménye az, hogy az által a tanuló ifju komoly, magasztos hivatásától elvonatik, nem élhet annak többé teljes erélylyel, mert a létfenntartási gond a döntő momentum. Így keletkeznek aztán az ideiglenes különféle foglalkozások a tanulók körében. Ezek kitűzött céljukat, talán némi hátramaradással — elérik, de nem úgy ám azok, kiknek az existencia nincs biztosítva.

Küzdenek egyideig, de végre elkeseredetté teszi őket a sors, melynek legtöbb esetben eredménye az öngyilkosság. Hiányzik a bátorság a sors csapásaival szembe szállani, saját kezével vett végett életének, mert a rózsával kecségetető pálya tövist termett.

Azok pedig, kik a rideg halálnál az életet szebbnek tartják és a kikben a proletarizmus betetőzésül még a könyelműség és rosszra hajlam is megvan, lassanként fokról fokra sülyedni fognak, végső megállásuk, miután öszetűközésbe jönnek az 1878 évi V. t. cz. §-aival, a börtön sötét cellája, honnét a javulás már késő.

Én csak rámutattam azon tényezőkre, melyek a proletarizmus fejlesztésére befolyással vannak, foglalkozzanak annak kiirtásával azok, kik illetékesebbek mint én. Szerény nézetem szerint mindaddig, míg a szülők gyermekük taníttatási módszerében a helyes irányt nem választják, mindaddig, míg a középiskolák fegyelme és tanítási rendszere szigorubb nem lesz, mindaddig, míg a tanulók, privátosok, a tanárok elnézése és kegyelmére számíthatnak, mindaddig, míg a protekciós világ uralma meg nem szűnik, és végül mindaddig, míg a tanuló ifjuság komoly és magasztos hivatását kellően fel nem fogja és később a szenvedély és könyelműségnek hódolni, addig a proletarizmus fejlődni fog és minden törekvés annak kiirtására céltalan marad.

(Vége.)

TÁRCZA.

Első perem, első szerelmem.

(A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.)

(Folyt. és vége.)

Nem fogadom el ügyét, nem teszem ki magam azon veszélynek, mely a perbeli érintkezésből és a visszaemlékezésből reám nézve háramolhat. De elvégre is ügye igazságos, én pedig eskümmel fogva is hivatva vagyok az igazság védelmére, miért ne fogadnám azt el — reám nézve teljesen közömbös a fél, legyen az férfi vagy nő, legyen az —

Mig ezeken gondolkoztam, megirtam egyszersemind a tényvázlatnak szokásos bevezető részét. Asszonyom, mondám, sziveskedjék házasság-életéből azon körülményeket elbeszélni, amelyek az engesztelhetlen gyűlöletre és ennek alapján az elválásra okot adtak.

Négy évvel ezelőtt ismerkedtem meg férjemet — oh, sajnos, hogy annak neveznem kell — és boldogult szüleim kívánságára vele a ref. egyház szertartása szerint egybekeltem. Én akkor sem szerettem, de tudja ügyvéd ur, hogy a bálázást korán kezdtem és a leánynak az első bálai megjelenésétől, mely a 16-ik év, számítják rohamosan évszámait és ha én csak 19 éves voltam, nehogy vén leánynak tartsanak, ennek kényszerűsége alatt felesége lettem. Oh, bár maradtam volna örökké párta alatt. Boldogtalan

Községi közgyűlés.

(Folyt. és vége.)

A f. hó 13-án megtartott rendkívüli közgyűlésből.

II. T á r g y. Olvastatott: a csongrád-sövényházi ármentesítő-társulat meghívója, melyben Mindszent községet a f. hó 22-én d. u. 4 órakor Csongrádon megtartandó gyűlésére meghívja, melynek tárgya újabb kölcsön felvétele s egyben megkéri a községet, hogy meghívóját minél szélesebb körben közzé tenni s sziveskedjen.

Hubacsék Pál szerint ez a dolog az első percben ránk nézve érdektelennek látszik, amennyiben az a községet, mint erkölcsi testületet csak csekély mérvben érinti — de annál inkább érinti tömörkényi polgártársainkat, akik ma-holnap tulkirovás miatt földjüktől szökni lesznek kénytelenek s ezért e kérdésen keresztül siklani nem lehet és a község tartozik annyival a tömörkényiekkel szemben, hogy utána nézzen, mily alapon lettek azok oly tulmagasan kiróva és amennyiben lehetséges, hasson oda, hogy terhük könnyíttessék. A község képviseltesse magát, mert újabb 600 ezer forintot akar a társulat felvenni, ez pedig ismét csak terhetek fog az egyesekre róni. A tömörkényieket is fel kell világosítani, hogy magukat e gyűlésen képviseltessek.

Mindszent község részéről a gyűlésre Martony Antal bíró és Pap Ákos főjegyző lettek kiküldve.

III. tárgy. Pap M. és társai kérelme új számonkérőszék választásának tárgyában.

Olvastatott: Minthogy a megválasztott számonkérőszék sem a múlt évben, sem ez évben kötelességeinek semmi módon meg nem felelt, helyébe új számonkérőszék alakítását kéri.

Hubacsék nem emel a beadvány ellen kifogást, mert ez szabályszerű, de csodálatosnak tartja, hogy az aláírók között vannak olyanok is, kik tagjai a számonkérőszéknek s így önmagukat is elítélik, de mivel úgy látja, hogy a panasz leginkább az elnök ellen irányul, felhozza, hogy az megválasztásáról nem lett értesítve, a tagokat nem hívhatta össze. Ily körülménynél fogva nem tartja illeendőnek, hogy a számonkérőszék infám cassiroztassék. Kéri a kérvényt beadókat, hogy azt vonják vissza.

Haász Juda a maga részéről kijelenti, hogy aki kötelességét nem teljesíti, megérdemli, hogy infám cassiroztassék. Ő a bírótól úgy tudja, hogy az elnök értesítettet, megfelelően volna kötelességének s ez esetben a közpénztárban nem volna annyi rendtelenség. Kéri az új számonkérőszék megalakítását.

Schönfeld sem helyesli, hogy minden előzetes vizsgálat nélkül csakugy egyszerűen elmozdittassanak.

Korom Gáspár szintén aláírta a kérvényt, mert nem tartja helyesnek, hogy másfél év óta a könyvek egy hivatalban sem lettek megvizsgálva s így azok több helyen rendetlen állapotban vannak; a számon-

házaságunk megkötése után férjem gazdálkodási birtokára, falura mentünk lakni. A magányos falusi élet, az egyszerűség csak növelte a hidegséget, melyet férjem féltékenysége, durva modora teljesen betetézett. Jó vadász, jó lovagló, jó athleta, szóval sportman a legszorosabb értelemben, de rossz férj. Egész idejét vadász társaságában tölté, engem pedig elhanyagolt. Lőfegyverei és agarai sokkal nagyobb becses birtok elötte, mint én; szerinte az asszony, mint ezt többször mondani nem restelte, egy szükséges házi butor. — Társalgása is mindig a vadászatban szerzett bravourjaira szorított. Ez az állapot még csak tűrhető volt. — Midőn pedig 3 évi házasságunk nem eredményezett kiterjedt birtokainak örökösét, durva bántalmazása irányomban nem ismert határt. Játék-és borivásnak adta magát, melyet hasonlóképp sportszerűen üzött. Oh, hányszor esdekeltem, könyeztem előtte, hogy hagyjon fel ledér életmódjával, de hajthatlan maradt és midőn keserűem által elragadtatva, szemrehányásokkal illettem, Szegő Julia, komornám, jelenlétében arcul ütött. Addig, folytatá sirástól fuldokló hangon a szép asszony, míg féltékeny volt, merém hinni, hogy szeret és sértegetését durva modorának tulajdonítottam, midőn azonban a féltékenységgel a szerelem is megszűnt és sértegetései a durva bántalmazásba csaptak át, meggyűlöltem. No, kívánja ügyvéd ur, hogy tovább folytassam ezen rám nézve oly kínos procedurát; elég ok ez az elválásra. Be ogják ezt a bírák is látni, nekik is van szivük és a szivben szerelem. —

kérőszék kötelessége azokat felülvizsgálni, de mindazáltal részéről a kérvényt vissza vonná.

Kérvényezők a beadott kérvényt azon kikötéssel vonják vissza, hogy a számonkérőszék haladéktalanul utasítassék kötelességének teljesítésére.

Pap Ákos főjegyző a telekkönyvnél előfordult változások keresztül vezetésére egy napidíjnak alkalmaztatását kéri.

Korom Gáspár hivatkozik a községi statutumra, mely szerint 5 jegyző és 2 irnok állandó alkalmaztatását rendeli; ez meg van; munkakörük is úgy van megállapítva, hogy azokat mindegyik, ha a hivatalos órákat betartja és hivatalos teendőire fordítja, könnyen bevégezheti; ezért részéről a napidíjast annál inkább nem szavazza meg, mert semmi változás a munkakörben nincs.

Pap Ákos főjegyző sajnálja, hogy Korom ily arányban szól fel. Az nem áll, hogy a munkakör nem változott; ott van az új népfelkeltési törvény, a marhajárlatok és azok bevezetése, mind ez sokkal több mint az előtt volt. — Ott van a katonaság nyilvántartása; mindezek most inkább igénybe veszik. Ő nem szokott hanyagolni és bármikor bárkinek ki tudja mutatni azt, hogy mennyit dolgozik. Kéri a napi díjnokat.

Schönfeld nincs Korommal egy nézetben; ő részéről azt ajánlja, hogy a számonkérőszék vizsgálja meg minél előbb azt, hogy a mostani hivatalok mellé szükséges-e még egy napidíjas alkalmaztatása s erről legközelebb nyujtsa be jelentését.

Pap Ákos nem bánja, ha nem is a számonkérőszék, hanem bármely megalakítandó bizottság fogja is hivatalát megvizsgálni, az meg fog arról győződni, hogy a napi díjas szükséges.

Korom Gáspár szerint azt semmiféle bizottság nem képes megállapítani, hogy a munkák miért halmozódtak fel. Ő azonban másképp könnyítene a jegyző uron, vagyis munkaköréből kivenné a járlatok kiállítását és azt másik hivatalnak adná át.

Lantos Lajos egyszerűen elvetni kéri a napi díjas iránti kérelmet, mert szerinte egy kis igyekekezettel nem kellett volna a munkáknak felhalmozódnia.

Pap Ákos avval is bizonyíthatja, hogy a teendő most sokkal több, mint eddig volt, hogy ezelőtt egy hónapban egyszer volt gyűlés és annak is alig volt tárgya, most majd minden héten kell rendkívüli közgyűlést tartani.

A számonkérőszék utasítatik ez ügyet megvizsgálni, hogy arról a közgyűlésnek jelentést tegyen.

Helyi és vegyes hírek.

— **Urnep.** Szép, gyönyörű idő kedvezett ma a katolikus egyház egyik legnagyobb ünnepének. Főtisztelendő Keller Lajos plébános által vezetett ünnepi körmenetben nagyszámu közönség vett részt. A menet élén községünk előljárósága ment gyertyákkal kezükben, amelylyel az ünnepély fényét emelte. Szegeden a

Tegyen szabaddá, menten meg az emberi méltóságból kivetkezett férjem durva bántalmazásaitól.

Könyeztem magam is, hisz csak rágalom az, hogy az ügyvédek keményszívűek és odanyujtám neki felolvasás után a kivonatolt tényvázlatot és meghatalmazást aláírás végett. Biztattam tőlem telhetőleg, hogy mindent elfogok követni, mire kezet szoritva — oh, mily édes kézzsoritás — megköszönte előlegesen is készségemet és távozott.

Leültem íróasztalom mellé, megfogalmaztam a keresetet; sietnem kell, hogy szabaddá és nem tagadom, magamévá tegyem. Most nem fogja kezét megtagadni, én pedig még mindig szeretem.

Az előző békeltetés eredménytelen vége után benyújtottam a bírósághoz a keresetet és igazságszolgáltatásunk lassúsága dacára 1 és fél év alatt kedvezően felem javára jogérvényesen be is fejeztem; közöltem vele a III-ad bírósági ítéletet egész terjedelmében, melynek alapján szabad és újabb házasságra lépése meg van engedve.

Mintegy 4 nappal később, 1888. december 20-áról keltezve Gröber Paula aláírással szó szerint ide iktatva a következő levelet vettem:

Tekintetes ügyvéd ur!

Becsés levelét örömmel vettem és fogadja hálás köszönetem azon szives fáradozásáért, mely által engem volt férjem durva bántalmazásaitól megmentett és szabaddá tett. Szabad vagyok tehát. Visszaélek szabadságommal, mert akkor, midőn ön e sorokat olvassa, én már nem leszek

körmenetnél képviselve volt a katonaság, nálunk a csendőr.ég hiányzott.

— **A sáskajárás** úgy látszik sokkal veszélyesebb jelleget ölt, mint azt kezdetben hittük; ma már nemcsak Szentés és Szegvár határán, hanem a szegedi és sövényházi határban is pusztít és tekintve e sáskafaj szaporodási képességét, félnünk lehet, hogy az a jövő évben sokkal több kárt fog okozni. Nagyon figyelmebe ajánljuk a sáskák pusztítását az illető hatóságoknak.

— **Tüz.** Kallai Pál ujosztási lakos udvarán berakott egy koci száraz szalma f. hó 19-én kigyulladt. Nagyobb veszély keletkezhetett volna a férfi lakosság távolléte miatt, ha a mi asszonyaink nem vetekednének erő és bátorság dolgában még a férfiakkal is. Sörös József esküdt vezetése mellett az asszony csapat nemcsak, hogy a tüzet lokalizálni bírta, de még a lángban álló szalmának több mint felét megmenté, oly módon, hogy azt vizes ponyvakkal terítették le.

— **Bál.** A helybelyi iparos ifjuság ma este Keresztes Ferenc vendéglői helyiségében táncvigalmat rendez. Keresztes Ferenc igen „vendég szerető ember” jó tiszta ételt és italt szokott vendégeinek adni, azért a mulatni vágyók figyelmébe ajánljuk a mai estét.

— **Öngyilkosság.** Korunk e ragályos betegsége, mely eddig kivételképen csak a műveltebb osztály köréből szedte áldozatait, átharapódzik már a munkásosztályra is. F. hó 15-én községünkben Kádár Rozál, férjezett Horváth Ferencné fiatal menyecske felment lakásának padlására és ott felakasztotta magát. Az orvos-rendőri boncolás semmi gyanus körülményt nem észlelt. Az öngyilkosság oka, állítólag, az volt, mert kétkedett ferje szerelmében.

— **Gyömbér Pál,** a megrögzött rablógyilkos előtt f. hó 12-én hirdette ki a szegedi törvényszék a vádhatározatot, mely szerint öt többszörös rablógyilkosság és gyilkossági kísérlet miatt helyezi vád alá. Bamba közönnyel halgatta végig Gyömbér a vádhatározatot s kijelenté, hogy „nem apellál”. A végtárgyalás már augusztus hó 12-én fog megtartatni. A törvényszék azért tüzte ki a szenzációs végtárgyalást az aratás utáni időre, mert több mint hatvan tannu szerepel a bűnygyben, akiket az aratási munka esetleg gátolna a megjelenésben.

az élők sorában, önkényt megválok ez élettől, mely nekem csak keserűséget hozott és elköltözöm oda, hol nincs semmi gyönyörűség, de nincs fájdalom sem. E merész lépésre pedig ön iránti szerelmem kényszerít. Valamint ön kész volt szerelmémért a rideg halállal szembe szállani, úgy én is kész vagyok hitvány életem — az ön nemes önfeláldozása viszonzásául — feláldozni. Ön nélkül boldog nem lehetnék, azt pedig korántsem érdemlem meg, hogy ön férjem legyen. Engedjen meg azon fájdalomért, melyet önnek okoztam és mely bűnömre önt időnkint fájdalmakban kitörő sebhelye emlékezteti. — Hagyatekom rendezésével Önt bizom meg, végrendeletem Szarvasy István közjegyző urnál van letéteményezve, melynek 4-ik pontjában 1200 hold területű sályi birtokom teljes tulajdonjoggal önnek hagyományozom. Feledjen és nyujtson fájdalmára az idő enyhülést. Isten vele, legyen boldog, az utolsó percben is önre gondol

Gröber Paula.

Ledöltem pamlagomra és zokogtam, tehát ő szeretett. Azt kívánja, hogy feledjem, oh soha! Nemes szív és lélek, mely ily módon vélte hibáját jóvá tenni.

Gazdaggá tett ugyan első perem, de szerencsétlenné első szerelmem, mert valahányszor a hagyományozott birtokban tartózkodom, úgy érzem, hogy minden vagyon, melyet itt látok nem egyéb, mint vérdija fájdalmas sebemnek és marcangolója sajgó szívemnek. Oh Paula feledni nem foglak soha, soha.

x-y.

— **Tiszai fürdőnk** Szegvárról is sokan sokan veszik igénybe. Megérdemli a pártolást a fürdő tulajdonosa, mert semmi költséget nem kimélt, hogy a közönségnek minden kényelmet megszerezzen.

— **Adóvégrehajtás megszüntetése** aratás idejére. A közadó tartozásoknak, végrehajtási kényszer alkalmazása melletti beszédésének korlátozására nézve, általános körrendeletet bocsátott ki a pénzügyminister az összes kir. adófelügyelőségekhez, azon indokból, hogy a jelen időszak a közadóknak említett módon való beszédésére kevésbé alkalmas lévén, megengedni kellett, hogy az állami közadó tartozások a mezőgazdálkodással foglalkozó adósoktól f. évi június 15-től f. évi július hó végéig, oly helyeken pedig, hol az aratás később végeztetnék be, az őszi vetések learatásáig végrehajtás útján ne követeltessenek. Ezalatt az idő alatt tehát árverések adóhátralékért, az azok természetével bíró egyéb állami követelésekért, rendszerint nem tarthatók; ha azonban egyes községek, avagy adózók különleges viszonyaira való tekintetből a III. fokú végrehajtások megtartatása mégis kívánatosnak mutatkoznék, ennek elrendelése iránt kötelesek az adófelügyelők a közigazgatási bizottsághoz előterjesztést tenni.

— **A szenvedésekből** az ember legtöbbet képes kiállani minden élő lény közül. Ezt bizonyítja az alábbi eset is. Kis Pál Ferenc elegei polgártársunknak ezelőtt 13 évvel egy kis béres fiu unokája eloldotta a mezőre kipányvázott tehenet és kötelét kezére csavarta. A tehen szabadnak érezte magát elfutott, maga után vonszolva könnyű terhét. Mire a tehenet elfogták, a kis fiut összetörve vértől borítva találták. Lábai össze törtek, később teljesen megbénultak, elszáradtak róla egyéb testrészei is. E fiut tegnap 19 éves korában temették el. 13 évig szenvedett, kinlódott. **Legyen könnyű a föld e sokat szenvedett ifjunak.**

— **Családi dráma.** Véres családi dráma történt a napokban — mint tudósítónk írja — a csongrádi ugynevezett öreg szőlőkben. Kovács András gazdaember féltékenységi dühében meglötte a feleségét, aki halált szinlelve szabadult meg attól, hogy a vérengző ember egy másik, biztosabban találó golyót is nem szánt neki. A vérszomjas ember azt híven, hogy az asszony már meghalt, önmaga ellen fordítá a kétszövű pisztolyt, de a saját bőrében se tett igen nagy kárt, amennyiben a golyó a jobb oldal hájas bőrén hatolt keresztül. A megsebesült házaspárt a városba szállították.

— **Iszonyu bosszu.** A Szeged kerületi csendőrség területén, Csurog községben egy Blaha János nevű legényen kegyetlen vérbozot állt két községbeli ember, állítólag a feleségeik miatt. A két gyilkos — írja tudósítónk — kihivatta a mitsem sejtő Blaha Istvánt a Ricz-féle korcsmából s ott az utcán 11 bicskaszurással döfte le s egy hegyes vasruddal keresztül nyársalták, aztán ott hagyták véreben az egybegyült tömeg között.

— **Budapesti Hirlap.** (Szerkesztők és lap-tulajdonosok: Csukás József és Rákosi Jenő. A „Budapesti Hirlap”-nak a hazai művelt olvasó közönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét: minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk- és lapunkért, ez egyetlen jel-szóval: **magyarország!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap” érte el; legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak. A külső dolgozótársak egész seregén kívül a szerkesztőségnek annyi baltagja van, amennyivel egy magyar lap sem dolgozik. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény felől rendes levelezőn kívül saját külön tudósító értesítőközvetlenül; a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap” arról rögtön ne adjon hí és kimerítő utasítást. A „Budapesti

Hirlap” politikai cikkeit Kaas Ivor báró, Rákosi Jenő, Grünwald Béla, Balogh Pál írják más kiváló hazai publicistákkal híven, a lap független, magyar, pártérdekeket nem ismerő szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közléte felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap. A „Budapesti Hirlap” távirati tudósításai manap már teljesen egy fokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. Európa összes metropolisaiban Londontól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak, akik úgy az ott történő eseményeket, mint az elektromos dróton oda futó híreket rögtön megtáviratozzák. A külföldi rendes tudósítókön kívül minden fontosabb esemény felől a szerkesztőség külön kiküldetésű tagjai adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap” e célokra havonként oly összeget fordít, mint amennyi ezelőtt 10 évvel még egy-egy hirlap egész költségvetése volt; de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, a leggyorsabban értesülő organuma a sajtónak, A Budapesti Hirlap tárcarovata a lapnak egyik erőssége s mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitűnő zsurnalisták szerkesztik s a helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatai külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a Budapesti Hirlap helyet foglalhat minden család asztalán. A közigazgatási rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, ami tájékozására szükséges. A regénycsarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közli. — Az előfizetés föltételei: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hirlap” kiadóhivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám.

Levelezés.

Csongrád, 1889. jun. 18.

Mint szellemi szárnyas átrepülök túl a Tiszára t. Önökhöz, hogy némi hirt vigyek a mi városunkból, mely, habár a Tisza jobb oldalán fekszik is és Mindszent a baloldalon, mégis csak egy vármegye gyermekei vagyunk mi, még pedig elmondhatjuk, hogy a hajdani Kanaán helyén ma szerencsétlen gyermekei nemcsak a megyének, de az országnak is.

Mi, kiket nemcsak a mult évben az árviz kiöntése után, de még most is rág a pajod rovar, mely magul maradt földünkben s pusztítja terményeinket, habár nem is oly nagy mérvben, mint a mult évben, de mégis érezzük pusztításait... Ez Isten ostora s eltudnánk némi rezignációval tünni, de a két lábu tollatlan pajodok gazdálkodása, kik bevettek bennünket egy elbirhatlan csapásba, ezzel aligha birunk megküzdeni. Még nem exekváltak ugyan a töltésezési elviselhetlen — minden helyföld után több mint 100 frt — kényszer pótdadóért, de közel állunk már hozzá, hogy a nyakunkba tesznek oly terhet, melyet nem birunk el.

Most biztassa már embereinket a t. orsz. képviselő ur, hogy nem lesz ám e fizetségből semmi s nem fognak a kis könyvek kiosztatni. Kiosztattak már s csak várjuk a végrehajtást. Bár küzdünk ellene, amig csak lehet, s így néhány napja volt egy birtokossági gyűlés, mely két kérvényt menesztett a miniszteriumhoz, egyik azért, hogy miért fizethet Csongrád város 17,000 hold után ugyanannyi költséget, mint Pallavicini 60,000 hold után? Melyből kifolyólag kérelmez új kataszteri fölmérésért Csongrád, minthogy tulzottan meg van róva, mit a főntebbi dolog is tanusit.

Mi lesz az eredménye e kérvénynek? Semmi!

Pusztitanak tovább is bennünket nemcsak a pajodok-hernyók, kendermagbogarak s tán (az ég menten!) jövőre a Szentesről átköltöző sáskák is, hanem a legveszedelmesbb kétlábu rovarok is; mert hiszen mintha csak elátkozott

város vagy nép volnánk mi, minden csapásnak, de főleg az emberek által ránk mért csapásnak is minket kell érni! Nem egyszer hallánk már roszakaratból ellenünk nyilatkozni máshol lakó embereket!... De részint megérdemeljük ezeket, mert volt idő, midőn ha Mindszettel egyetértőleg járunk el, ma nem volnánk e szerencsétlen napban, mint mondani szokták!... nem regnána rajtunk egy hálátlan nép, mely haladását nekünk köszönheti.

Nem magyarázom ezt meg, akinek értelme van, az apocalypus szerint megérti azt Mindszenten.

De félre e szomorú képpel! Hiszen rajtunk e gunyolódás úgy sem segít. De ránk illik ám eme közmondás: „Segíts magadon ember s az Isten is megsegít.“ Elkövetünk mindent, hogy elviselhetetlen terhünkön könnyítsünk.

A töltésezési munkálatok csendesen folynak. Most a védgát végén, illetve lábán, mely a szőlőkre dől, dolgoznak és a kilenczesi védgáton. Mint hallatszik, a Tisza áttöltése is munkába vétetik rövid időn, minthogy a múlt évben nem készült el egészen az áttöltés, mely okon az áttöltés elszakadt s a serházi már holt Tiszának vélt tér is elöntetett, mely sok kárt okozott a vállalkozónak.

Fáradhatatlan lelkészünk, ft. Hegyi Antal ismét egy szép terven töri a fejét, ugyanis a nagy templom környékét körül akarja hársfával fásítani s kerítéssel ellátni a saját költségén, melyre a városi hatóság készséggel adta meg az engedélyt, csupán azt kötvén ki, hogy a közlekedésnek kellő tér maradjon. Szóval: igen sokat köszönhet templomunk a tevékeny lelkésznek. Az ujonan átalakított orgona most új fundamentumot s új fuvót nyer. A nagy oltár és két mellékoltár márványszínnel 1000 frtért ujonnan festetik. A templom belseje egy öl magasságban olajos festéssel vonatott be. Szóval minden rendben s tisztában tartatik, úgy, hogy örömmel lép a hívó az Isten házába.

Az iskolai vizsgák ma veszik kezdetüket az ének, hittan és tornával. Mely után folytattnak előbb a polgári, majd az elemi iskolákban a vizsgák.

Egész vásár van most a szőlők között szentesi, vásárhelyi s orosházi kocikkal a cseresnyéért, még is elég olcsón jutnak a vevők a gyümölcshöz, amennyiben egy félvékás garaboly cseresnye 30 kron kel el. No majd tán a szilva, alma s körte eladással dusabban jutalmaztatik az eladó, minthogy meg is érdemli, mert bizony keserves és óriás munkával mentette meg a tul sok ugynevezett pókbernyóktől.

Réteinkről már most egészen elhúzódtott a víz. Bizony ránk férne már ebből is egy kis áldás, minthogy a múlt évben is akkor vette el az árvíz — melyet zöld árnak neveznek — veteinket, midőn már csak gyűjteni akartunk. Már most ezen is tul vagyunk s hisszük, hogy kár nélkül betakaríthatjuk ezt is.

Mostanában szép esőink voltak s utána hűvös napok s minden termés újra éledt.

Szegény Pintér Mária asszony a végpercekkel küzd, kit férje, Rimácsi Kovács András mintegy 10 nappal ezelőtt melbe lött, azért, mert nem ment az asszony az anélkül is már pityókos embernek pálinkáért. A férj magát is meglötte, de az ő sebe nem életveszélyes s most a járásbíróság börtönében várja a dolog mikénti lefolyását.

Jól esik látni a fiatal erőket, ha dolgoznak és szellemi munkával foglalkoznak. Így igen kedvesen vette e sorok írója is Kása Károly kiseddovó ügyi nehány szavát. Rajta fiatal barátom, a szellemi munka mindig dicséretére válik a munkásnak, ahelyett, hogy üres idejüket testet-lelket sorvasztó tivornyákban töltenék azok, kiknek adatott, hogy tehetségök világát a véka alá ne rejtsek, üdvösen munkálkodnak.

M a d á r F.

A Délmagyarországi munkás-szövetkezet.

III.

Mult számunkban ígértük, hogy e szövetkezet alapszabályának nevezetesebb pontjait közölni fogjuk, mi részünkről minden pontot figyelemre méltónak találtunk és azon reményben, hogy a t. olvasók sem fogják érdektelennek találni, azt egész terjedelmében lapunk teréhez mérten közölni fogjuk.

Alapszabályok.

1. a. §. Címe: Délmagyarországi munkás-szövetkezet.

2. §. Székhelye: Mindszent (Csongrád megye), hol közgyűlései is tartatnak.

3. §. Célja: Tagjainak nagyobb munkavállalatok által a lehető előnyös feltételek szerint munkát szerezni és biztosítani, továbbá tagjaitól takaréki betéteket elfogadni, azt megfelelőleg jövedelmeztetni és végre munkaképtelenné vált vagy szerencsétlenül járt tagjait segíteni.

4. §. A szövetkezet 1889. évi március hó 1-től számítandó határozatlan időre alakul olyképp, hogy minden év december hó végéig új tagok vétetnek fel. Az első év 1889. évi március hó 1-től az évi december hó végéig egy évnek számítatik és az ez évben elért tiszta jövedelem azon tagok betéteire esik, kik betéteiket ápril hó 1-ig befizetik.

5. §. A betétek oszthatlanok, 10 évig a rá eső jövedelem hozzá csatoltatik és amennyiben a tag a keresk. törv. 235. §-ában szabályozott felmondási jogával előbb nem élne, 10 év elteltével a betét az időközi szaporulattal együtt egészben visszafizetetik.

6. §. Egy egyén csak egy betétnek lehet tulajdonosa és a szövetkezet tartozásaiért korlátolt felelőségénél fogva csupán ezen betétével felelős.

7. §. A tagok felvételét és a betétek átruházásának engedélyezését a jelen szabályoknak a tagok kötelezettségére vonatkozó kivonattal tartalmazó írásbeli nyilatkozat alapján az igazgatóság eszközli. Ugy a beirásért mint a átruházásért minden egyes esetben 25 kr. díj fizetendő a szövetkezet pénztárába, mely összeg a folyó kiadások fődőzéseire fordittatik, és a mennyiben így igénybe véve nem lenne, mint jövedelem évenként a tőkéhez csatoltatik.

8. §. A tag időközbeni halála, a szövetkezetből kilépése vagy kizárása azt eredményezi, hogy betéte a következő év január hó 1-től kezdve megszűnik jövedelmezni és arra az addig elért jövedelemmel együtt fél év elteltével a jogosultnak annyiban van igénye, amennyiben az a szövetkezet netáni tartozása által igénybe véve nem lett.

Az igazgatóság által tagul elfogadható örökös azonban az elhalt tag jogába léphet, ha abbéli kívánságát írásban a haláleset bekövetkezte után 3 hónap alatt az igazgatósággal közli, ugyanaz idő alatt az örökös jogát másra is átruházhatja.

9. §. A szövetkezet tagja lehet minden becsületos magyar honpolgár, ki egy közép erejű ember munka képességével felerő munkát elvégezni képes és a jelen szabályokban a tagokra rótt kötelezettségeket teljesíti.

Azon egyénnél azonban, ki sikeres munka végzésére vállalkozik, az emberi erő nem jön számításba.

10. §. A felvétel megtagadható és a kizárás kimondható a következő esetekben:

a) a ki nyereségvágyból elkövetett büntett miatt hozott marasztaló ítélet hatálya alatt áll;

b) a ki a tagok közt a békés egyetértést megzavarja;

c) a ki a jelen szabályokban a tagokra rótt kötelezettségeket nem teljesíti, vagy a szövetkezet érdekeivel ellenkező viselkedést tanúsít, nevezetesen:

d) a ki a szövetkezet megegyezése nélkül más, mint a szövetkezet által vállalt munkálatoknál munkába áll, ilyen munkálatot vállal vagy más vállalkozóval szövetkezik;

e) a ki a szövetkezet igazgatóságának felhívására a munkába állást igazolatlanul már három ízben megtagadta;

f) a ki arról beigazoltatott, hogy a szövetkezetet bármely irányban megkárosította, vagy megkárosítani törekedett.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkáiból ismét két újabb füzet, a 8. és 9-ik fekszik előtünk. Révai testvérek, mint e munka kiadói (Budapest IV. váci-utca 1.) küldötték be nekünk, ezzel ismét oly kellemes kötelesség

teljesítésére buzdítván bennünket, melyre mindig készek vagyunk. Számot kell adnunk e füzetek megjelenéséről és vajjon nem a legnagyobb örömmel kell-e azt megtennünk, amidőn e remekszép vállalat haladását konstatálhatjuk. „Az apró gentry és a nép“ összeim alatt foglalt remek elbeszélések gyűjteményének újabb két füzeté — Mikszáth Kálmán, a legkedveltebb és tényleg a legszellemesebb magyar humorista összegyűjtött munkáinak egy újabb, befejezéshez közeledő kötete! Amily nehezen lehetett Mikszáthnak kötetéhez egyrészt a drága ár miatt hozzá jutni, másrészt azért is, mert az első kiadások gyorsan elfogytak, ép oly kényelmes beszerzési módot nyújtanak most Révai testvérek, 35 kros füzetekben egyöntetű, remek kiállítású füzetekben nyújtván szép sorrendben mindazt, amit Mikszáth már eddig elé megirt és amit — remélhetőleg — még meg fog írni. — A most előtünk fekvő két füzetből legyen elég az „Irói bírtok“ és az „Olaszországi út“ című apróságokat kiemelünk, eléggé ajánlja ez a kötet is az egészet. Ha van idő és alkalom, midőn teljes hévvel pártolnunk kell a rüzetes kiadásokat, ugy az idő és alkalom most megvan. Köszönet érte a kiadóknak azok nevében, kik nem költhetnek könyvekre szízekat, de akik talán szájuktól takarítják el a filléreket, hogy egy-egy jó művet megszerezhesenek. És erre a kiadásra nem is sokáig kell gyűjteni, havonként csak két füzetet kell megfizetni és pár hónap alatt gyönyörű gyűjteményt mondhatunk a magunkénak.

Közgazdaság.

Gazdasági és üzleti tudósítás.

A várva várt eső e héten beállott, mi a vetésekre általában igen kívánatos volt.

A buza kalászatát már kihányta és a további időjárástól függ a mag képződése.

Rozs helyenkint meglehetősen termést ígér, néhol azonban közepen aluli termés várható.

Árpa a tartós szárazság következtében silány, sok helyt elsatnyult.

Tengeri kielégítően fejlődik, a második kaszálás már folyamatban van.

Kész búzában ugy a vételkedv, mint a kínálat hiányzik.

Budapestben a malmok csak a legmagasabb napi árakat fizették és semmi árjavulás nem jelezhető.

Mai névleges piaci árak:

Buza frt 6.40—50, rozs frt 4.80—5, kukorica frt 3.80—4 árpa 4.80—5, zab frt 5.50—6, mind métermázsánként.

Budapesti árak.

Tiszavidéki	78—80	kgos frt	7.30—7.45
Bácskai	78—80	" "	7.25—7.40
Erdélyi	76—78	" "	6.70—7.10

Határidő szállításra: őszi buza frt 7.30—35, kukorica julius augusztusra frt 4.62—64, zab őszi 5.50—52.

Gőzhajózás a Tiszán.

Szegedről Szolnokra: Vasárnap és szerdán reggel 5 órakor.

Szentesről Szolnokra: Vasárnap és szerdán délelőtt 10 óra előtt nem.

Szolnokról Szegedre: Kedden és pénteken reggel 5 órakor.

Szentesről Szegedre: Kedden és pénteken délelőtt 10 óra előtt nem.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Diamant Manó.

HIRDETÉS.

2191/1889.

Pályázati hirdetmény.

Csongrád vármegye tiszánnenni járás keretéhez tartozó Dorosma városban elhallozás folytán megüresedett, évi 600 frt lakbér illetményel s egyéb a szabályrendeletben körülírt munkálatokért megszabott díjakkal javadalmazott egyik **jegyzői állásra** ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a Dorosmán székelő járási szolgabírói hivatalhoz **e hó 28-ig** bezárólag beküldjék.

Dorosmán, 1889. június 18.

Szalay Miklos
főszolgabíró.